

# coanegra

Núm. 46 - Gener 88

Preu: 100 Ptes.

PRENSA  
CORONA



# coanegra



PUBLICACIÓ  
DE L'O.C.B.  
DE SANTA MARIA  
DEL CAMÍ

**DEPÓSIT LEGAL**  
P.M. 381-1981

**EDITA**  
Obra Cultural Balear  
De Santa Maria del Camí

**EQUIP DE REDACCIÓ**  
Bernat Calafat  
Pere Josep Calafat  
Magdalena Canyelles  
Ramon Canyelles  
Mateu Morro  
Joan Serra  
Mateu Vich

**COL·LABOREN**  
Maria Amengual  
Francesc Grimalt  
Maria Munar  
Rafel Soler

**FOTOGRAFIES**  
Rafel Pizà i Maria Amengual

**PORTADA**  
Rafel Pizà

**REDACCIÓ,  
ADMINISTRACIÓ  
I PUBLICITAT**  
Joan Alcover, 11  
07320 Santa Maria del Camí

**IMPRESA A**  
Informacions Llevant S.A.  
Passeig Ferrocarril, 1  
Tel. 55 03 28, Manacor

Els articles firmats en aquesta revista sols expressen l'opinió dels seus autors.

## EDITORIAL

### BALANÇ DE 1987

L'any passat ha estat, sobretot, un any electoral. Amb unes eleccions municipals que resultaren molt disputades, i a les quals el poble hi demostrà el seu interès anant a votar massivament; un 80,9% de participació és un nivell molt alt. D'altra banda els resultats, confirmaren la majoria d'AP, un bon resultat del PSM, i uns resultats magres del PSOE i del CDS. Així, idò, continuïtat a la majoria municipal, i canvi a l'oposició.

Poc després de les eleccions en Biel Mesquida escrigué una carta a Coanegra on deia que la nostra revista «mostra el seu ajut a candidatures clarament terroristes», cosa que ens obligà a presentar una querrela per tal d'aclarir unes acusacions tan greus i tan absurdes. En aquest número informan del desenllaç d'aquest lamentable.

El 1987 ha estat un any en què les tendències econòmiques que actuen sobre el nostre poble no han fet més que augmentar. L'obertura de nous locals comercials ha estat constant, i no pareix que dugui camí de minyar. En canvi per a la pagesia poques coses bones ha tengut el 1987: mala anyada d'ametles i uns preus baixíssims, i més o manco igual pel que fa a la garrova. La verema ha mantengut els preus, però la producció ha estat inferior a 1986.

Però l'any passat ha estat també l'any en què s'ha fet una passa important per tal de tirar envant el projecte de construir una residència per a la tercera edat a Santa Maria, amb la donació de la Parròquia a l'Ajuntament dels béns de na Margalida Calafat i Cabot. Una iniciativa, en bona part empena per un grup de persones desinteressades, que du camí d'arribar a bon port si compta amb l'ajut incondicional de tot el poble. Val la pena.

La construcció de l'autopista de Son Verí a Inca ha estat un tema que també, poc o molt, ha preocupat. Els Amics del Raiguer han treballat de valent per tal de demostrar que hi ha solucions millors al problema del tràfic, però el Govern Autònom no n'ha volgut fer cas. Per a ells l'única solució és l'autopista. Si el Parlament hi dóna el vist i plau les obres podrien començar el 1988. Coanegra sempre ha tengut clar que aquest projecte és un absurd; que fan falta solucions per descongestionar la carretera d'Inca, però que l'autopista crearà altres problemes, potser fins i tot més greus.

La vida cultural i associativa dels santamariers també ha fet camí: dins el camp esportiu i dins el camp cultural. Sembla que ben aviat tendrem una banda de música interpretant peces musicals pels carrers, cosa ben positiva i que mereix tots els ajuts. El grup Coanegra ha gravat un disc que ha tengut notables repercussions. I l'Associació de la 3ª edat segueix organitzant moltes activitats festives i d'esplai.

Esperem que el 1988 sigui un bon any per a tothom, i que les aspiracions de tots es facin realitat.

## NIT DE REIS, NIT DE REGALS I JUGUETES

Fa unes nits, va ser la nit màgica de tots els nins i nines que preocupats perquè els Reis no haguessin vist quant han fet enfadar els seus pares i només els deixassin un trocet de carbó enlloc d'un jugueta.

Si animada era la revetlla els anys passats, més ho ha estat aquest any. No hi faltaren majorettes, de molta altura en quant a música, emperò no tant en quant als «nins-músics» que més d'un la trompeta o el tambor eren més grossos que ells, de tota manera no era un impediment perquè ho fessin de lo millor.

Cal destacar una gran participació de carrosses, unes dotze, fetes per grups de veïnats i entitats del poble. Des de la casa de Betlem amb un bonjesús de veres passant per altres carregades de paquets i motius nadalencs, nins futbolistes infantils, fins al que podria representar els Reis del futur: reis cosmonautes sobre una nau espacial, i si no ho volem creure anem-ho a cercar, emperò no seria gens estrany que d'aquí a uns anys arribin així, només cal esperar.

Després d'una llarga desfilada de carrosses que s'encuidaren de tirar careml-los i confetti, aparegueren els primers cavalls -amb la col·laboració dels cavalls de Can Garreta i de la granja Martenson- i llavors els màgics Reis Melcion, Gaspar i Baltasar. Crist de: Ja vénen! Ja vénen! dels menuts. Som aquí tiram caramel-los!...

La tradicional adoració a l'església, i repartiment públic a la parròquia de jugueta als més afortunats, segons opinaven els infants que havien deixat les sabates a la finestra i que seria l'endemà quan es despertassin que tendrien les jugueta. Tots aquest frissaven de bon de veres d'anar-se'n a jeure, i si aviat sortiria el sol i es reflexava sobre el paper de colorins i no del negre carbó. Nit de carrosses, nit màgica per petits i grans.

MAC

fusteria

*Bartomeu Canyelles Rubí*

**TREBALLS DE FUSTERIA  
EN GENERAL**

Bernat de Sta. Eugènia, 86 - Tel. 62 00 80

SANT ANTONI I EL DIMONI...

## ES CREMAREN QUINZE FOGUERONS

La revetlla de Sant Antoni començà quan la gent ja s'arreglava prop de la Plaça de la Vila, esperant que s'iniciàs el foc al fogueró de l'Ajuntament per després amb torxes portar al foc comú d'una nit de festa. Alguns disfressats es passejaven per la plaça, i un preciós cuc de roba i paper feis por als infants més petits, també hi havia una petita carrossa: un carretó estirat per una somereta amb dos disfressats de madones de Can Quart. Una volta iniciat el foc, renou de coets i de rialles, i cada comparsa cap el seu respectiu fogueró a torrar sobrasada i botifarró, bevent el bon vi santamarier.

Els foguerons que enguany s'han encesos són 15, el de l'Ajuntament a la Plaça de la Vila, i ben a prop el de la Societat de Caçadors. Els veïns del barri de «Sa revolta» enramellaren el paperí de colaraines tot el carrer i feren bones ximbombades, en Tomeu Bennàsser enlairà dos globus de paper. Els foguerons de les escoles Ramon Llull i Col·legi Públic començaren la festa més prest, i és on els més petits es diverteixen, ambdós foguerons els feren dins els seus respectius patis escolars.

Els veïnats de «Sa Vileta», qualcun d'ells disfressats també torraven sardines, bulla i enrenou, a més a més oferiren una actuació musical d'un grup de joves ciutadans que animava a ballar a joves i majors. A Can Querol el fogueró del Club Unió Ciclista i com ja és tradicional en Colavet tocava lorgue electrònic, i l'excel·lent imitador Salvador Canyelles interpretà diverses cançons, si bé d'altres persones s'afegiren i cantàren gloses ben picants.

A la Plaça Nova hi havia enguany tres foguerons, el de l'Associació de la Tercera Edat, el del Bar Sa Plaça i el del Club de dards Scorpions-Bar Espanya on feren una gran sardinada.

Una de les novetats fou fer un fogueró a fora vila, un grup de persones muntaren la focatera davant les cases de Can Quart al Pla de Buc. Fa alguns anys que se'n feien per Can Franco, i de més enrera per Son Torrella.

Animació, cançons i vi als altres foguerons de Son Cosset, Son Fango, i S'Escoleta organitzat pels propis veïns i al del Camp Municipal d'Esports.

La majoria de foguerons estaven decorats amb algun ninot, homo de bulto o altres elements.

Sant Antoni ens permet a tots els santamariers petits i grans, oblidar per unes hores distincions i preocupacions sortint al carrer a passejar i a divertir-se. Molta gent fent voltes, pocs disfressats, d'alguna manera els santamariers agafaren consciència del nostre caràcter poc buller i poc truíos, però que sortim al carrer al manco a passar-nos-ho bé.

BC

## COANEGRA RETIRA LA QUERELLA CRIMINAL PER CALÚMNIES

## BIEL MESQUIDA RECTIFICA

En aquesta plana voldríem deixar tancada definitivament una pol·lèmica que s'encetà el passat mes de Juliol quan la redacció de «Coanegra» va rebre una carta signada per Biel Mesquida titulada «Les coses ben clares» a on, entre altres afirmacions més o menys «gruixades», el regidor de cultura manifestava textualment que la nostra revista «mostra el seu ajut a candidatures clarament terroristes». Fidels al compromís de publicar totes les cartes que li són adreçades «Coanegra» va publicar la d'en Biel Mesquida al número 41 corresponent al mes de Juliol.

Considerant que les paraules del Sr. Mesquida constituïen un delict de calúrnies castigat pel Codi Penal, la redacció de «Coanegra» interposà

una querella criminal que va ser sustanciada davant el Jutjat d'Instrucció nº 2 de Palma.

En Biel Mesquida va ser citat a declarar davant el Jutjat i en un primer moment es va mantenir en les seves afirmacions, però posteriorment es posà en contacte amb «Coanegra» a través d'un intermediari per demanar si es retiraria la querella en cas que ell fes una carta rectificativa. La resposta va ser positiva i el regidor de cultura adreçà un escrit rectificat les seves afirmacions inicials i, en conseqüència, «Coanegra» renuncià a les accions legals que havia emprés.

A continuació vos oferim la carta rectificativa d'en Biel Mesquida i el comentari de l'equip de redacció.

## LES COSES BEN CLARES

Aquesta carta podríem dir que és un apèndix a la que jo mateix vaig escriure, i que va sortir publicada, a la revista Coanegra del mes de juliol passat. tots els que l'heu llegida i teniu record d'ella en aquests moments, podreu saber que el títol era **Les Coses Ben Clares** i això i res més era el que jo pretenia, així com que tampoc volia que amb ella qualcú es pogués sentir ofès, ni molt manco, però pareix que el grup editorial de la revista Coanegra s'ho ha sentit, pels qualificatius que jo els vaig dir. La veritat, i com deien els romans, «Errare humanum est», equivocar-se és d'humans. Però la meva errada fou de redacció no de contingut i ara ho vull deixar el més clar possible, ja que aquesta era l'intenció de la meva carta. Deixar les coses clares.

Unes de les paraules més «fortes» foren les següents: «...a la vostra editorial ens criticau de criticar,..., a grups terroristes, però no mereixen altra classificació grups que encobreixen crims contra la població democràtica». Aquesta cita l'he agafada literalment de la meva carta, i els senyors de l'editorial de Coanegra la varen agafar, i supòs que molta gent, com una crítica, o millor dit, es va pensar que jo volia dir que certs grups polítics, del nostre poble, avui representats democràticament al consistori, eran grups o membres de grups terroristes. Però des d'aquesta tribuna vull dir que jo no em referia, malgrat ho sembli, a cap grup de Santa Maria del Camí ni molt manco, ja que malgrat, no compartesc les seves idees, si que respect els altres grups polítics, d'esquerres o de dretes. Tots lluitam per uns ideals, bons tots, i que dins el joc que és la política tots tenim el nostre paper i en la falta d'uns o d'altres no existiria la política ni els polítics. Amb això vull dir que no em referia a cap grup santamarier, crec que amb això queda ben clar aquest punt.

Referent a si la revista Coanegra era o no partidària, punt també referit a la meva carta, vull dir que és normal que l'editorial d'una revista mostri la seva tendència ja que la fan un grup de persones, amb unes idees bastant comunes i per això una revista tirarà cap un o altre costat, fins aquí tot és normal, a més crec que tota persona que hagi escrit qualche vegada qualche cosa

sabrà que és molt difícil esser totalment objectiu i sempre sense voler es cau cap a un lloc. Però el que veritablement volia dir i expressar era el meu desig d'animar a tots els santamariers a què escriguin a la revista i que així puguin expressar les seves idees. Dir també en benefici de la revista Coanegra, que aquesta publica totes les cartes que li duen sense mirar el color, qui millor per dir-ho que jo.

Ja per acabar també fer referència a què la revista Coanegra no dona suport a cap candidatura terrorista ni molt manco. És una revista del poble feta per un determinat grup d'homes i dones amb unes determinades idees però molt lluny, supòs, del terrorisme. Ja només dir que en el poble de Santa Maria no hi ha cap grup terrorista, i molt manco en relació a la revista Coanegra. Revista a la qual tot santamarier té el dret i el deure d'escriure-hi i d'expressar les seves idees i opinions, fent possible així una revista més heterogènea i imparcial.

Solament dir que l'objectiu d'aquesta carta és aclarir possibles mal entesos, els quals supòs que ara estan tots ben clars, i desig que ningú es pugui sentir ofès.

Biel Mesquida Pastor

Tnte. Batle Ajuntament de Santa Maria del Camí

## cafeteria - bar Comerç

local climatitzat  
gelats - refrescs - tapes  
un local ample i confortable per a tots

Plaça dels Hostals, 27 - 29 - Tel. 62 00 29

# LA SEVA FALSA ACUSACIÓ

Benvolgut Biel:

T'has esforçat molt en deixar «les coses ben clares», però no ho has aconseguit. Val a dir que és difícil que puguis aclarir gaire cosa perquè tu mateix demostres anar ben embullat. No creim que ningú hagi pogut desxifrar el teu bullit mental, allò que et va portar a fer-nos víctimes d'una acusació gravíssima, falsa i sense cap fonament.

Has de pensar que vivim integrats per inevitables vincles familiars, laborals i de relació humana, lògica entre habitants del mateix poble. Que els nostres veïns ens assenyalin amb el dit pel carrer o murmurin que som col·laboradors del terrorisme per culpa de la teva ira incontrolada ens causa un perjudici evident i ens posa, de cara a l'opinió pública santamariera, entre l'espasa i la paret.

No vàrem contestar la teva carta del número 41 perquè no es mereixia l'honor ni la molèstia de ser contestada. La nostra resposta va ser portar-te als Tribunals, i no ho férem perquè ens sentíssim ofesos, com tu t'imagines, sinó perquè no ens deixares altra sortida: arribàrem a la freda i sospesada conclusió de que havies anat massa lluny. No es poden dir certes coses i quedar-se tan panxo. Permetre-ho seria autoritzar una violència verbal inadmissible.

En canvi, sí que volem comentar alguns aspectes de la teva carta rectificativa -que tu humorísticament qual·lifiques de «annexe»- tot i que no era necessari que embrutassis tant de paper. Amb quatre retxes hauria sobrat.

Reconeixes el teu error. Efectivament, t'equivocares. Però no es tractà d'un error de redacció, com vols fer creure, sinó de contingut. La redacció de la frase que provocà aquest desagradable incident és gairebé l'únic clar i concís del teu text i no admet interpretacions equívokes. No cerquis excuses: volies dir exactament allò que deies.

«Suposes» que no tenim res a veure amb el terrorisme. Només ho suposes? Sembla que te'n vulguis riure de noltros amb una tal suposició, però no n'hem fet cas i hem retirat la querella perquè, al cap i a la fi, tot aquest guirigall té per a nosaltres tan sols un valor anecdòtic i seria ridícul gratar més.

Amb tot, un regidor de cultura que comet aquest tipus d'incongruències amb una entitat cultural de la seva jurisdicció s'hauria de plantejar seriosament si és prou madur per a ocupar un càrrec públic.



«Errare humanum est»

Per acabar, et convidam a la pau. Has volgut rectificar i això t'honora, tot i que per fer-ho no has tengut la franquesa de parlar amb noltros cara a cara i has fet servir un intermediari que no venia al cas. No volem que aquest incident perjudiqui unes bones relacions en el futur i volem remarcar que les portes de la nostra publicació segueixen obertes per a tu i tots aquells que vulguin aportar un punt de vista crític.

Ens sembla que fetes aquestes consideracions al manco algunes coses queden, ara sí, ben clares.

La Redacció



Instal·lacions - Pressuposts  
Reparacions

Instal·lacions BOMBES  
SUMERGIDES

Reis Catòlics, 59 4.<sup>t</sup> - 1.<sup>a</sup>  
Telèfon 24 68 74  
Palma de Mallorca

Carrer Casasnovas, 21  
Telèfon 62 06 02  
Santa Maria del Camí

## MIQUEL SANTANDREU

- \*Vespinos - Mobylettes
- \*Moto-serra ECHO
- \*Moto-cultor PIVA
- \*Vespa

Bernat de Sta. Eugènia, 126 - Tel. 62 00 77

## EN POQUES PARAULES

### HOMENATGE DE LA PREMSA FORANA

El passat dissabte dia 12 de desembre la Junta Directiva de la Premsa Forana de Mallorca es reuní amb Francesca Sancho -Cap del Gabinet d'Informació del Consell Insular de Mallorca- per a testimoniar-li el més sincer agraïment envers la positiva tasca que ha realitzat des del CIM cap a la Premsa Forana, a l'acte se li entregà un mural de ceràmica. Francesca Sancho ara ocupa la direcció del Gabinet de Premsa del Parlament de les Illes Balears.

D'altra banda donam la nostra enhorabona a la nova cap del Gabinet d'Informació del CIM, na Caterina Mir i Fullana.

### NOVA JUNTA DIRECTIVA

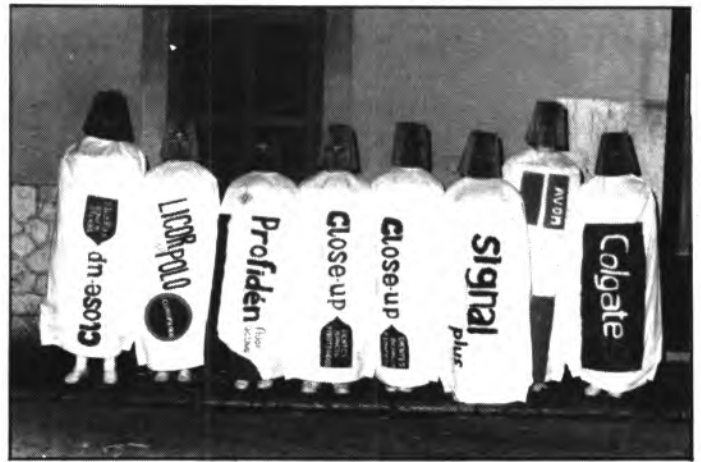
El dia 21 de desembre la Premsa Forana celebrà a la Casa de Cultura de Sant Joan la seva Assemblea Ordinària Anual, i al mateix temps l'elecció de nova Junta Directiva. Després de la preceptiva hora de reflexió, alleugerida per un «buffet» fred, es celebraren. Dels 10 candidats presentats se n'havien d'elegir set que foren els següents: Biel Massot de **Pòrtula** -Marratxí- que continua essent el President, Maria Mestre d'**Ariany**, Delfí Mulet d'**Es saig** d'Algaida, Carles Costa de **Sant Joan**, Rafel Ferrer de **Perlas y Cuevas** de Manacor, Miquel Mora de **Galatzò** de Puigpunyent i el nostre company d'equip de redacció Bernat Calafat.

### PELAT

El costum de jugar a pelat a diferents bars del poble durant les festes nadalenques es consolida ferm, enguany són quatre: Cafè Ca'n Menut, Cafè Ca'n Beia, Cafeteria Comerç i Bar Ca'n Carol. Una forma entretinguda de poder aconseguir un petit premi i de passar el llarg temps de les festes. Volem destacar que els mals noms del pelat s'estan perdent de cada vegada més, gairebé sols es diuen els números i poques vegades els seus mals noms, s'hauria d'intentar repotenciar-los, ja que és l'aspecte més definidor del pelat.

### REFORMES A BARS

Dos bars més han remodelat part del seu interior de cara als clients, aquests són el Cafè Ca'n Menut que ha introduït una xemeneia al local i S'Avenc que a la part de darrera hi ha inaugurat una hamburgueseria: De cada dia Santa Maria està més dotada comercialment.



*Preparau desfresses: s'acosten es darrers dies!*

### NOU BAR

El dia 2 de gener obrí les portes al públic un nou bar i amb aquest ja són uns setze- situat al Carrer Llarg, gairebé davant les oficines de La Caixa, es tracta de Bar Santa Maria.

### NIT DE CAP D'ANY

L'última nit de l'any sempre és escenari de divertiments i festa, Obac organitzà una autotitulada Nit de Fi de Segle, per a la qual cosa decoraren festivament el bar, i organitzaren a partir de les 11 del dia 31 diverses activitats, entre elles la rifa de diversos objectes que abastaven des d'una col a un gerret de ceràmica. Molta de gent a Obac la nit de cap d'any, i no «notxevieja» o «nitvella», i bon ambient.

### NOVA AUXILIAR ADMINISTRATIVA

A la fi ja s'ha cobert la plaça d'auxiliar administrativa per un període de sis mesos a les oficines municipals. Es presentaren tres candidates que el proppassat divendres dia 8 de gener realitzaren les proves de selecció, proves que foren valorades per la Comissió de Govern i també per dos regidors de l'oposició. La contractació laboral serà per la jove Rebeca de los Rios que quedà en primer lloc, les restants aspirants foren na Maria Inès Campins i na Marilena Borràs.

### RUBINCA A PIELESPAÑA

L'empresa de confecció en pell RUBINCA, S.A. participà amb un stand de mostres a PIELESPAÑA, al Saló

distribuidora

ARTINET

-Articles de neteja  
-Productes per a piscines

Plaça Can Orell, 12 - Tel. 62 07 18



CAIXA DE BALEARS  
"SA NOSTRA"

internacional de la Moda en Ante, Nappa i Double Face que se celebrà del 15 al 18 de gener al Palau d'Exposicions de Montjuïc a Barcelona. Aquesta fira de la pell internacional és on la majoria dels dissenyadors i confeccionadors exposen les seves darreres novetats i dissenys.

#### XEREMIERES

Els propassats dies 9 i 10 de gener se celebrà a Muro una trobada de tots els xeremiers de Mallorca, en homenatge d'un murer que és el xeremier més vell d'aquesta illa, i que pot ostentar el títol de mestre de xeremiers. El santamarier Andreu Comes «David» hi assistí i alhora interpretà diferents tonades.

#### PANERA DE LA TERCERA EDAT

Segons se'ns ha comunicat, l'afortunada per la sort que tenia el número premiat del sorteig que l'Associació de la Tercera Edat fa cada Nadal d'una panera no se li ha entregada. L'afortunada, que es sòcia de la Tercera Edat, se n'adonà passat festes que havia tret, quan anà als directius de l'Associació li digueren que havia caducat feia cinc dies, ja que la papereta posava «caduca als 15 dies». Segons sembla la Junta Directiva de l'Associació ha decidit no entregar la panera a l'afortunada ja que presentà la butlleta premiada amb cinc dies de retràs, i per tal cosa se celebrarà un nou sorteig.

#### CURSET DE CATALÀ

El dilluns 11 de gener començà al Col·legi Públic d'EGB el Curs de Llengua Catalana que organitza l'Ajuntament de Santa Maria del Camí i l'Obra Cultural Balear, de moment hi ha prop de 20 alumnes matriculats. Les classes es desenvoluparan els dilluns, dimecres i divendres de 20'30 a 22 hores. El professor del curs és Mateu Vich Coll -llicenciat en geografia i professor titulat de català- que té moltes ganes de fer feina, i de muntar activitats paral·leles i complementàries a les classes. Una oportunitat a aprofitar per aprendre a llegir i escriure el nostre propi idioma.

#### BANDA MUNICIPAL DE MÚSICA

De cada dia pren més força i empenta la Banda Municipal de Música que tots els dimecres a partir de les 7 de l'horabaixa assaja a l'edifici Municipal. Ara hi ha el projecte d'aprovar l'uniforme que han de portar tots els membres de la banda, i el més segur és que el seu debut públic sia el Dijous Sant. En un proper número oferirem una àmplia informació sobre la realitat d'aquesta Banda.



*Començaren les classes de català*

#### DARRERS DIES

Enguany els darrers dies s'iniciaran l'11 de febrer, el dijous jarder, per la qual cosa segurament la festa de disfresses possiblement sia el divendres 12. Quan parlarem amb el Batle encara no s'havia fixat el dia ni la organització, però segurament serà per l'estil dels anys passats, amb concurs, amb premis, fogueró i música. Caldria que el jovent i els majors ens animàssim de bon de veres, i des d'ara ens enginyàssim per a fer unes bones disfresses i una bona festa de darrers dies.

#### ACCIDENT A LA CARRETERA

El passat dijous 14 de gener va tenir lloc un desgraciat accident dins Santa Maria, a l'entrada del poble. Quan na Joana Jaume i Carrió se n'anava el matí cap a Ciutat en cotxe, va pegar contra un camió que venia en sentit contrari. Com a resultat de l'accident, na Joana té farides internes per la qual cosa ha hagut de ser operada. En el moment de tancar l'edició de Coanegra el seu estat de salut és delicat. Esperam que durant els propers dies la cosa vagi per bé i que en el moment de llegir la present crònica pogueu sebre notícies de què està millor. Així ho desitjam de tot cor!

**Joan i Maria**

**PERRUQUERS**

Antoni Gelabert, 18 - Tel. 62 06 81

**Viver HORTUS**

La major exposició de Mallorca  
de plantes ornamentals

Cami de Coanegra s/n. - Tel. 62 02 79

## FOTO COMENTADA

Era el dematí del 14 de gener quan es va fer aquesta fotografia, que reproduïm pel seu caràcter insòlit. Aquest mini ja fa uns quants dies que és a la carretera, durant el capvespre del dia anterior estava de cantell, encarregant-se la Guàrdia Civil local de posar-lo en una posició normal. D'atra part la foto ens il·lustra sobre el salvatgisme i poca civilització dels individus que col·laboren el cotxe en aquesta posició. També que s'hauria d'enretirar d'on està ja que és una molèstia, i pel que sembla està més que abandonat.

(Fotografia Maria Amengual)



## CA'S METGE REI

Informàrem breument al darrer número de Coanegra que s'havia constituït una Comissió Mixta entre l'Ajuntament i diverses entitats locals per a aconseguir que Ca's Metge Rei pugui arribar a ser una residència per a ancians. En aquesta Comissió hi participen, a més dels diferents grups polítics representats al Consistori, la Parròquia, l'Associació de la Tercera Edat, i el Grup Promotor de la Residència. D'aquesta manera la idea que el projecte fos obert a la participació popular, i no tan sols una feina de la classe política, va cobrant sentit. Posats en contacte amb membres del Grup Promotor, varen comunicar a Coanegra la seva satisfacció pel fet que havien pogut comprovar que dins la Casa de la Vila hi ha un clar consens en aquest tema; ja que tots els

grups, tant la majoria com l'oposició, estan decidits a tirar endavant, a la vegada que es va acomplint una de les aspiracions del Grup Promotor: que el projecte sigui de tot el poble, que tothom hi pugui col·laborar al marge de les seves idees polítiques. Es tracta en definitiva d'unir esforços.

I d'aquesta manera les primeres tasques ja estan en marxa, com és ara la valoració de totes les propietats i objectes de l'herència de Margalida Calafat. Igualment sabem que ja hi ha fets dos esborranys de projectes del futur edifici de la Residència i un de modificació de la casa antiga. Entre els projectes immediats de la Comissió podem destacar la pròxima realització d'una subhasta de les joies de l'herència. Està

pensat que aquesta subhasta es faci en lots petits, per a què tot el poble i pugui prendre part; i que les joies, que ja han estat fetes valorar, estiguin exposades al públic abans de la subhasta per a que tothom les pugui observar detalladament. Es tracta, sense cap dubte, d'una excel·lent idea de treure major profit de l'herència, i d'obrir les portes a tot el poble a l'hora de col·laborar en la financiació de la Residència. Una altra manera d'obtenir doblers, molt important sense subte, serà la de vendre tots els terrenys i el pis situats fora del terme municipal. Són, en definitiva, unes passes molt importants, que s'estan duent amb molt d'entusiasme, per a fer realitat un projecte del qual, el poble hi sortirà guanyant.

M.V.



**AUTÈNTICA SOBRASSADA  
MALLORQUINA**

*Ignacio de la Vega Blompart*



C/. Bernat de Sta. Eugènia, 104  
carretera Palma - Inca  
Santa Maria del Camí  
07320 - MALLORCA  
Tel. 62 01 44



## UNA MALLORQUINA A SRI LANKA

# MARINETTE RIERA

El passat dia 3 de gener apareixia aquest titular al Diario de Mallorca, entrevistant a Marinette Riera, que des de fa anys viu a Santa Maria del Camí.

Molts aquests dia es varen sorprendre quan varen veure aparèixer a Na Marinetta a DM. Per uns va suposar conèixer un poc més a aquesta simpàtica al.lota que des de fa un temps viu a Santa Maria, bé hauríem de dir que hi viu quan la feina del seu home els ho permet, ja que fent feina a un Tour-operator que canvia constantment els seus delegats, se'ls fa difícil poder disfrutar tot el que voldrien del nostre poble. Per uns altres que no la coneixien, era tener notícia d'una aventurera que convia amb nosaltres.

Na Marinette era la primera mallorquina que arribava per les llunyanes terres de l'illa surasiàtica de Sri Lanka i la segona espanyola. Ens fa pensar que allà un es pot sentir molt enfora, davant una altra raça, una altra cultura, una altra llengua. Emperò a na Marinette no li suposava cap problema malgrat que moltes vegades enyorava Mallorca.

L'illa de Sri Lanka -antiga Ceilan- situada sota la península de la India viu -i tots ho sabem a través de la premsa- problemes polítics greus. El que ens fa pensar que els mallorquins viatgers poguessin tèmer qualche represiò, ells ens diuen que no passaven



gens de por, sempre intentant no ficar-se a llocs conflictius. Curiosament -ens comenta na Marinetta- és un país on els europeus es poden sentir ben tranquils, els habitants de Sri Lanka no senten gens d'odi sinó ben al contrari molta admiració. Una de les coses que més enyoraren -deien na Marinetta i el seu marit- era un bon pa amb oli i el fresc clima mallorquí.

Durant les festes de Nadal hem tengut ocasió de veure'ls, encara que per poc temps per-

què ja tenen un nou destí, i aquest cop a Africa al país de Kenia. En Fritz -un aleman ben orgullós de ser un pagès més quan es per aquí- tot d'una passades les festes partí cap a Kenia, uns quants de dies després els següen na Marinette i el petit Mijael, un petit SriLankès que adoptaren allà, i que ara té 7 mesos.

Tota una família de rodamóns, a la qual li desitjam una feliç estança a Kenia, i que quan retornin al poble ens puguin contar algunes aventures.

Mac

# ESCAPULONS

GUILLEM COLOMAR

**CADA DIUMENGE A SA PLAÇA**

Fusteria

# Martorell

Taller:  
Bartomeu Pasqual

Tenda:  
Carrer Llarg, 89

## CASA DE LA VILA

# UN PLE POLÈMIC

El passat 14 de gener es va celebrar a la Casa de la Vila un ple ordinari carregat d'interès, tant pels temes, com perquè l'oposició (PSM i PSOE) mantingué una actitud molt crítica cap a les propostes i la gestió municipal d'AP. Segons els regidors del PSM i el PSOE l'Ajuntament de Santa Maria no funciona d'acord amb els mínims democràtics que la llei estableix, i es prenen contínuament decisions fora de la legalitat.

### NORMES SUBSIDIÀRIES

El 8 de juliol de 1987 la Comissió Provincial d'Urbanisme comunicà a l'Ajuntament que s'havien detectat nombroses incorreccions a les Normes Subsidiàries de Planejament Urbanístic, i es donaven un termini de 6 mesos per a la seva rectificació. Aquest termini acabà el 8 de gener, i no s'havien fet les rectificacions. Davant aquest fet la majoria d'AP acordà en Comissió de Govern (on cal recordar que sols hi ha membres d'AP), demanar una pròrroga de 3 mesos, i se sol·licità el plenari la ratificació d'aquest acord.

Tant el PSM com el PSOE observaren que en aquests sis mesos d'Ajuntament era la primera vegada que es parlava d'aquest tema, i posaren de manifest la incapacitat de la majoria municipal d'enfrontar amb un poc de serietat la qüestió. La comissió municipal d'Urbanisme no s'ha reunit ni una sola vegada en aquest mig any.

En Mateu Morro, del PSM, observà que l'aprovació d'aquests temes (tots el del plenari estaven igual) que no són dictaminats per la corresponent comissió informativa, té una legalitat dubtosa, a la vegada que demostra el desinterès per fer funcionar l'Ajuntament. N'Antoni Santandreu del PSOE observà que no es podia culpar únicament a l'arquitecte Sr. Vaquer, ja que hi havia un president de la Comissió d'Urbanisme que havia estat incapaç de fer front al problema. El Batle Josep Estarelles digué que l'Ajuntament no és un Parlament, i que el que passa és que els grups de l'oposició estan en aquestes s'aprovin. Davant aquest judici d'intencions, Mateu Morro feu constar que ells eren els primers interessats en què hi hagués unes normes subsidiàries aprovades, encara que en certs aspectes no hi estassin d'acord, i que els que havien estat incapaços de fer-les aprovar eren la majoria d'AP.

Després d'aquest debat s'aprovà la ratificació amb l'abstenció del PSOE i PSM.

### RECURS CONTENCIÓS-ADMINISTRATIU CONTRA L'AJUNTAMENT

L'Ajuntament va fer una obra al carrer Molinets i va espanyar la vorera antiga de pedra d'una sèria de cases, substituint-la per una altra de rajoles. En contra de la voluntat d'un dels propietaris. Aquest senyor, en Bartomeu Canyelles, va demanar el 28 d'agost que se li restituís la vorera de pedres talment

com la tenia abans, i el batle el 25 de setembre li contestà que no ho volia fer. En conseqüència el senyor Canyelles interposà el 20 d'octubre un recurs de reposició a l'acord de l'Ajuntament. L'Ajuntament (AP en definitiva) ja ni contestà. Per això en Bartomeu Canyelles posà un recurs contenciós-administratiu contra l'Ajuntament.

Es tractava d'acordar quin seria l'advocat que defensaria els interessos de l'Ajuntament. PSM i PSOE observaren que ells creien que la vorera empedrada tenia un major caràcter que la vorera de rajola, i que s'havia de conservar la personalitat del poble. En Mateu Morro indicà que també era la primera vegada que sentien parlar d'aquest tema, ja que no s'havia informat mai al Ple de l'Ajuntament d'aquestes resolucions de la batlia, i que ell havia intentat consultar el llibre de decrets de batlia i no estava al corrent des de feia molt de temps. El Batle reconegué aquesta situació caòtica i proposà que el secretari presentàs un pla per fer funcionar l'Ajuntament. S'acordà nomenar un missèr per defensar l'Ajuntament en aquest contenciós.

### FESTES LOCALS DE 1986

Per unanimitat s'acordà que les dues festes locals per a 1988 fossin Es Firó i Santa Margalida.

### MERCAT DELS DILLUNS

Es presentà al Plenari una normativa del mercat dels diumenges per a la seva aprovació inicial. Després d'una discussió en la qual es plantejà si la normativa era o no per ésser complida, s'acordà que la Comissió pertinent discutís i milloràs la normativa del mercat.

L'oposició plantejà quina era la solució concreta que es pensava donar a la jubilació d'en Guillem Dolç, que durant tants d'anys havia duit la plaça, el Batle digué que volien que la plaça la duguessin els treballadors de l'Ajuntament, sense necessitat d'haver de fer cap concessió. I que pensaven que els ac-



*Serveis*  
**J.G. Oliver**

**FONTANERIA - CALEFACCIÓ  
PISCINES - ESTUFES**

C/. Bernat de Sta. Eugènia, 86  
Tel. 62 12 64 - Particular 62 13 36

tuals treballadors laborals de l'Ajuntament, cobrant una gratificació del 25%, podrien fer la feina. S'informà que el cobrament havia augmentat, i que un dels darrers diumenges s'havia arribat a les 120.000 pts (25% = 30.000 pts.)

El PSM proposà que en aquest cas s'havia de tenir en compte que hi ha places i carrers bruts, que el dilluns hi ha feina per agrandar la plaça, i que pareix que hi ha feina per a tota la setmana per una persona. En conseqüència proposà la creació d'una nova plaça, que ajudàs a resoldre les necessitats de personal de l'Ajuntament, cosa que els semblava molt millor que carregar dos funcionaris de més feina, qüestió a més de dubtosa legalitat. El Batle reconegué que la idea podia ésser bona, i s'acordà que la Comissió corresponent, amb l'informe jurídic adequat, concretàs les característiques d'aquesta nova plaça.

### **POL.LÈMICA CONCESSIÓ DE LA INSTAL·LACIÓ DELS COMPTADORS D'AIGUA**

L'Ajuntament en el plenari anterior havia acordat posar a concurs públic la concessió de la instal·lació dels comptadors d'aigua. El 16 de desembre s'obriren les pliques (sense constituir-se cap mesa de contractació, sense aixecar-ne acta, i amb presència solament de regidors d'AP i d'alguns dels oferents). L'oferta més baixa fou la realitzada per Construccions Santa Maria que era de 13.980, Martí Llinàs n'ofertà 14.553 i en Manuel Girela 17.500. El projecte de l'Ajuntament valora l'obra en 15.000 pts. Cal dir, emperò, que l'oferta de Construccions Santa Maria afegia que el seu preu era de 13.980 «sempre que siguin façanes normals», és a dir, que si es tracta d'una façana de pedra, per exemple, el cost pot ésser superior. AP proposà concedir la instal·lació a Construccions Santa Maria, ja que es tractava de l'oferta més baixa.

N'Antoni Santandreu demanà qui eren els senyors de Construccions Santa Maria, i si hi havia a la seva oferta la documentació legalment necessària, entre altres coses l'acta de constitució de la societat. El Batle digué que Construccions Santa Maria eren els senyors que agafaven quasi totes les obres de l'Ajuntament, és a dir: M. Gamundí, A. Bennàssar i P. Roca; però la documentació legalment necessària no aparegué. Per tant n'Antoni Santandreu va fer constar en acta aquest extrem.



*El mercat també va ser pol·lèmic al darrer plenari, que durà prop de quatre hores*

La discussió seguí sobre la legalitat de fer una concessió a una oferta que inclou l'ambigua frase de «sempre que siguin façanes normals». Cosa que no inclouen les altres ofertes, que a més compleixen tots els requisits legals. En Santiago Morales, del PSM, va fer constar que no sempre les ofertes més baixes són les millors, com s'ha demostrat a molts carrers de Santa Maria on aquests mateixos senyors havien guanyat obres amb ofertes a la baixa, i ara aquests carrers estan desfets i han de menester tornara arreglar. Bartomeu Canyelles d'AP indicà un document on constava que en el cas que les façanes no fossin normals l'Ajuntament, a càrrec del particular, faria l'estudi dels costos. Però aquest document no forma part del projecte, ni tan sols consta a l'acte del plenari anterior. Per tant als ulls del PSM i del PSOE no és vàlid, i caldria repetir la convocatòria.

Al final, fent valer els vots d'AP, es concedí la instal·lació dels comptadors a Construccions Santa Maria, amb el vot en contra del PSM i del PSOE.

Aquests foren alguns dels punts que es tractaren en aquest plenari. Sembla que el nostre Ajuntament s'anima. L'oposició ha deixat clar que vol que les coses es facin per la via de la legalitat, i la majoria d'AP en alguns casos ha hagut de donar la raó al PSM i al PSOE. Ara veurem que passa en aquells temes en els quals després de quedar de manifest la seva il·legalitat, APs'ha obstinat en aprovar-los. En seguirem parlant.



Instal·lacions elèctriques  
Xarxes de baixa tensió  
Reparacions en general

## **FORELECTRIC**

Bartomeu Pasqual, 4-A - Tel. 62 09 39

# **VINS RUBI**

ELABORACIÓ PRÒPIA

Celler:  
Bartomeu Simonet, 4 - Tel. 62 00 68

## ENTREVISTA

### EL PARE BERNADÍ SANTANDREU: UNA VIDA DE SERVEI

**Magre, eixut, però amb una fortalesa que ve de l'esperit que tot d'una es fa palesa quan encaixam de màns. Impressiona la sobrietat d'aquest jesuïta, que tanmateix gasta una franca simpatia i un fi sentit de l'humor. L'ideal renaixentista, metge, teòleg, filòsof, tot al servei d'un ideal ben poc renaixentista: el servei dels qui sofreixen. Costa pena imaginar-lo infant corrent pels carrers de Sta. Maria amb altres col·legiats i, això no obstant, aquest home de 78 anys que n'ha viscut 35 dins un món deshauciat per la misèria, encara sap riure com un nim.**

-Vaig néixer el 24 de Maig de l'any 1.909 a Sta. Maria del Camí i hi vaig fer els primers estudis per passar després a fer el Batxillerat amb els PP Teatins a Palma. Acte seguit vaig dubtar de fer-me dentista o metge fins que em vaig decidir per a aquesta segona opció i em vaig traslladar a Barcelona a cursar la carrera. Era una època conflictiva, i més a la Universitat: quan cursava el segon curs va ser tancada la de Barcelona i vaig passar un any seguint els estudis a Saragossa fins que vaig poder tornar a la ciutat comtal.

**-Com i quan va sentir la vocació de fer-se capellà?**

-Jo feia tercer o quart de Medicina quan em vaig sentir cridat i encara que m'allotjava a una residència dels Teatins sempre vaig tenir clar que volia ser jesuïta perquè em semblaven forts i exigents i per a mi això era un al·licient. M'acabà de decidir ingressar dins aquest ordre un dia que vaig assistir a una conferència a la Congregació Mariana i em mostraren la biblioteca farcida de llibres de totes les disciplines que estaven disponibles per a la consulta dels congre-

gants. Vaig anar a fer el noviciat a Castel.lo di Bol.lengo, al nord d'Itàlia perquè en aquella època els jesuïtes tenien moltes limitacions a Barcelona en el sentit de que se'ls prohibia reunir-se. Uns anys més tard, estant a Itàlia, va esclatar la guerra civil a Espanya. Jo no havia fet el servei militar perquè havia sortit excedent de cupo i vaig decidir de fer-lo aleshores, de manera que vaig tornar a Mallorca entrant a l'arma d'Artilleria. Amb aquestes, va resultar que un bon dia varen demanar voluntaris per anar a la Legión i ningú no s'hi presentà. Dies després tornaren a demanar voluntaris i tampoc no hi va haver ningú que anàs de res. Aleshores, juntament amb altres dos jesuïtes companys meus decidírem que si tornaven a demanar voluntaris per a la Legión nosaltres ens oferiríem. Fixa't que ni tan sols sabíem qué era allò de la Legión ni l'havíem sentida anomenar mai! Demanàrem permís al nostre capellà superior i va trobar que no era gaire convenient la nostra proposta però ens envià al Pare Provincial per a que fos ell qui en digués la darrera paraula. Finalment, ens



donà permís, però amb la condició que no havíem d'agafar les armes per a entrar en combat, ja que això no era propi de capellans. Dit i fet, pujàrem al vaixell i partírem, i record que ja durant el viatge n'hi havia que ens deien que no sabíem a on ens havíem ficat. La qüestió és que arribàrem a Saragossa i ens presentàrem davant el nostre cap major, tenint la precaució d'explicar-li que el que fos ajudar els ferits o fer altres feines semblants ens anava bé, però que allò de matar gent no era per a nosaltres. Doncs bé: aquell home en sentir això ens tornà a ca nostra immediatament! Un cop acabada la guerra ja vaig quedar a Espanya a continuar els estudis, m'ordenaren sacerdot i vaig ensenyar filosofia i teologia durant quatre anys a l'Instituto Católico La Inmaculada

de Barcelona.

**-Com sortí la idea d'anar a Bolívia?**

-Un bon dia el Pare Provincial em vengué a visitar i em preguntà si volia anar a Bolívia i jo li vaig dir que sí, tot d'una. Corria l'any 1.952 quan vaig partir. Vaig estar a La Paz i Cochabamba, i després tres anys a un poblet que es diu Uncía, a on la gent hi viu empaitada per la fam i les privacions. Record que ens desplaçàvem a cavall per recórrer les rodalies assistint malalts, vacunant la gent etc... En un dels viatges que vaig fer a Mallorca vaig recollir gran quantitat de material d'ajuda per a aquella zona. Finalment, vaig ser enviat a Oruro, una ciutat d'uns cinquanta mil habitants, a on encara hi treball.

**-Parli'ns de la situació boliviana.**

-Molts de pobres i uns quants rics que són molt rics i no es preocupen, en general, dels pobres. De fet, Bolívia és un país molt ric, allà la riquesa és sota terra, a les mines, que són de l'estat. Això no obstant, hi ha mines que tenen unes pèrdues de cent cinquanta mil dòlars al mes. La causa n'és que als treballadors la feina no els ret gens, cobren per vuit hores de feina al dia i potser només n'han treballat tres o quatre. Quan, després d'unes eleccions democràtiques, fou elegit l'actual President Paz Estensoro, aquest inicià una política d'acomiadaments que ha aconseguit reduir la inflació, galopant fins aleshores. Gran part de culpa de les dificultats econòmiques del país l'ha tenguda la inestabilitat política, causada pels continus cops d'estat militars. Basta dir que hi va arribar a haver sis presidents del govern amb un any. Les administracions militars han empobrit el país i han exercit una repressió brutal. Un jesuïta, el Pare Lluís Espinal, va lluitar molt en defensa dels obrers i dels miners especialment, fundant una revista. En certa ocasió publicà a aquesta revista els sous que cobraven els militars, i aquests l'assassinaren.

**-Seguint el fil dels problemes socials a l'Amèrica Llatina i la intervenció de l'Església Catòlica, com està el tema**



**de la Teologia de l'Alliberació?**

-Se'n parla molt, de la Teologia de l'Alliberació, a Sudamèrica. Hi ha constituïdes allò que s'anomena les «comunitades eclesíastiques de base» que són grups de reunió de catòlics compromesos amb una tasca social d'ajuda als més desfavorits econòmicament. En alguns casos arriben a certes exageracions com quan, per exemple, celebren la Missa d'una manera incorrecta des del

punt de vista litúrgic. També en alguns casos estan clarament compromesos amb el socialisme.

**-Quines tasques desenvolupau concretament ara mateix a Oruro?**

-Bàsicament organitzam l'ajuda a aquelles persones que són pobres i que, endemés estan malaltes. Estam creant amb donacions provinents principalment d'Alemàny, Canadà i Espanya l'anomenat «Hogar del Sagrado Corazón» que ha

de comptar amb tres edificis: un per a invidents, que ja està acabat de construir però encara falta amoblar, i altres dos que esperam poder fer realitat en el futur dedicats respectivament als paralítics i a la residència de les monges. També faig un programa de ràdio de caire religiós i sociològic, i un alatre de divulgació mèdica.

**-Quina visió té de Mallorca?**

-Una societat ben dotada econòmicament, tot i que aquí també encara hi ha pobres, a on potser hi fa falta per part dels educadors i dels pares concienciar una mica més als joves en un sentit moral de què no es pot viure simplement desitjant cada vegada més coses, cotxes, televisors, etc. La televisió podria ajudar també a aquesta tasca de moralització, desviant els joves del camí del superflu, de les drogues...

**-Fa comptes de tornar a Mallorca?**

-No... Ja som massa vell. He sentit a dir que els vells tenen problemes per a viatjar amb avió... No, no faig comptes de tornar, ja...

Nos sembla acomiadar-se amb pena. No canvia els malalts pobres d'Oruro per aquesta illa sadolla. En el fons, cada misèria té un nom diferent, i potser la boliviana és més noble que la nostra d'automòbil turbo i piscineta al jardí.

J.S.M.

**FORN - PASTISSERIA**

**BOVER**



**CA'N BLANCO**

Carrer Llarg, 58  
Tel. 62 00 52

*Sa Perxa*

gran assortit de carns fredes  
(fiambres)

Tel. 62 11 17

# LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA ALS

No descobrim res de nou si deim que durant els darrers anys han obert les seves portes molts de nous establiments comercials i industrials al nostre poble. Molts d'altres, ja existents, a més han fet reformes que, com a mínim, han afectat la seva imatge exterior. Com a resultat d'aquest procés, els carrers de Santa Maria ha vist com s'hi han instal·lat molts de rètols comercials que abans no hi eren unes per obertura de comerços existents, i altres per reformes a les façanes. D'aquesta manera, si vos hi heu fixat bé, hauréu pogut comprovar com la presència de la nostra llengua al carrer s'ha vist notablement incrementada. Fins a quin punt? d'això volíem parlar en aquest article.

Hem fet una passada per la majoria de carrers del poble per tal de comprovar en quin idioma està escrit cada rètol. I la veritat és que no és tan fàcil fer una classificació. Hi ha indicadors per tots els gusts: totalment en castellà, totalment en català, amb els dos idiomes mesclats, fins i tot amb paraules d'idiomes més estranys per nosaltres, com l'anglès o el francès; i altres de difícil classificació. El resultat que hem obtingut són els següents:

1.- Rètols escrits totalment en català, amb el nom i el tipus de negoci:

- Foner. Minyó, infant, deport.
- Cafeteria Sa Plaça.
- Passatemps, esports.
- Miquel Salom. Video i fotografia.
- Cafè Can Calet.
- Cafè Can Menut.
- Ceràmica Can Bernat.
- Xiroi. Pa i pastisseria.
- Estudi fotogràfic Llorenç Frontera. Reportatges, estudis.
- Bar Sa Taverna.
- Restaurant Can Jaume.
- Bar Comerç.
- Caixa de Pensions La Caixa.
- Galop. Papereria, llibreria i altres articles.
- Bar Can Beia.
- Video Club La Vila.
- Gerreria Miquel Serra.

Com podeu comprovar, en aquest apartat estan inclosos alguns tipus de negoci (bar, video club) que es llegeixen igual en castellà que en català, però que van acompanyats de paraules en la nostra llengua (La Vila, Comerç, Sa Taverna...) que fan

que el conjunt del rètol només pugui esser llegit en català, mai en castellà.

2.- Rètols totalment en català, que només indiquen el nom del negoci.

- S'Avenc.
- Obac.
- Gom a gom.
- Punt i Moda.

-Can Cases.

3.- Rètols que indiquen el nom del negoci en català, però en canvi la casta de negoci està escrit en castellà:

- Pescaderia La Vila.
- Colmado S'Escoleta.
- Hostals. Encargos imprenta, papeleria...
- Restaurante Celler Sa Sini.
- Charcuteria Sa Perxa.

4.- Altres rètols que mesclen català i castellà:

- Serveis J.G. Oliver. Fontaneria, calefacció...
- Fàbrica Can n'Ignasi. Embotits mallorquins. Degustació de la autèntica sobrasada mallorquina.
- Peluqueria Tony d'homes.

5.- Rètols amb paraules que no són castellaneres ni catalanes.

- Leather factory Monasteri. Destilerias. Degustació gratuïtas.
- Artesania Handicrafts Antics Antiques. Ceràmica, muebles rústicos.
- Art i decoració.

6.- De difícil classificació:

- Stil's.
- Video Sonic (no estam en cap idioma concret).

-Merceria Mas - Ba.

7.- Totalment en castellà:

- Banco de Bilbao.
- Farmacia Ldo. J. Feliu.
- Supermercado Santa Maria.
- Confecciones Vich. Señora, caballero y niño.
- Pescaderia Hnas. Pastor.
- Bar Génesis.
- Panaderia Juan Bover.
- Seguros Bilbao.
- Autoservicio Pedro.
- Bar Santa Maria. Tapas variadas.

-Muebles Martorell.

-Tabacos.

-Banco Hispano Americano. Libretas de ahorro.

-Banco de Crédito Balear.

-Asesoría Fiscal.

-Carpintería Martorell.

-Comercial Neumáticos.

-Renault. Servicio ventas. Martin

Cañellas:

-Galeria Penélope. Artesanía, cerámica, arte popular.

-Administración de Loterías.

-Fábrica venta tejidos. Sempere Bas S.A. Almacén venta.

-Banca March. Cuentas de ahorro.

-Supertres autoservicio.

-Centro Optico.

-Inmobiliaria Blanes.

-Correos, telégrafos, Caja Postal.

-Calzados de Inca. Precios de Fábrica.

-Bar España.

-Mari Rosa. Establecimientos, papelería.

-Artesanía textil Bujosa.

Primer de tot hem de dir que l'inventari no és completament exhaustiu. Hem intentat recollir la majoria de rètols, però possiblement ens n'hauréu deixat algun, entre altres aquells que anuncien marques comercials, encara que portin escrit el nom de l'establiment. Però la idea d'aquest article és tan sols fer una aproximació al tema, i la llista és prou ampla com a per acomplir l'objectiu.

La característica més destacable és el predomini d'indicadors en castellà en comparació amb el català. Això no és gens estrany si tenim en compte el paper dominador que té el castellà, sobretot al llenguatge escrit, dins la societat actual en el territori de l'Estat Espanyol. Molta gent no sap escriure, i a molta li costa molt llegir el nostre idioma, encara que sigui parlat per la immensa majoria de gent santamariera i entès per gairebé tothom. Això fa que quan una persona ha d'escriure qualsevol cosa o encarregar un escrit tenguí tendència a fer-ho en castellà. Així i tot. Si comparàssim la present llista amb la que haguéssim pogut fer fa uns quants d'anys, veuríem com la presència del nostre idioma al carrer ha augmentat moltíssim. La prova és clara: a la llista de comerços anunciats al carrer totalment en català la proporció de negocis de nova obertura o que han canviat els seus cartells en els darrers anys és immensa. Pràcticament només el rètol de Foner fa molts d'anys que està posat en la nostra llengua. De fet Foner va encetar el costum d'anunciar-se al carrer en la nostra llengua, i aquest fet

# RÈTOLS COMERCIALS

mereix esser destacat, ja que en els anys que Foner va obrir les seves portes això no era gens corrent. En canvi, aquests dos tres darrers anys han començat a proliferar els rètols en català, i això ens permet esser optimistes. No tan sols es veuen escrits en el nostre idioma molts de noms de tendes, també ja podem començar a veure inscripcions a furgonetes, indicadors d'horaris comercials, de rebaixes, publicitat fixa a les parets, i fins i tot, com és el cas de Can Beia, les lletres que posen «dones» i «homes» a les portes dels excusats.

Un aspecte que crida l'atenció és el fet que alguns establiments practiquen la mescla d'idiomes als seus rètols. La forma més habitual de mesclar (que no de posar versions bilingües) català i castellà és posar el nom de la tenda en català (potser «fa guapo»?), però llavors posant la casta de negoci, o els productes i serveis que ofereixen en castellà. En aquest casos, malgrat la bona voluntat dels comerciants, sembla com si la llengua pròpia només servís d'ornament, per posar un nom que soni bé a la tenda i res més. És una llàstima que la normalització lingüística només es dugui a mitges una vegada començada.

La part més trista és la llarga llista de comerços anunciats exclusivament en castellà. Ja hem comentat que això, malhauradament, és normal; i que per sort la proporció de rètols en llengua espanyola va disminuint. Però de la llarga llista formen part alguns rètols instal·lats no fa molt. Per què? Potser per la falsa creència que el castellà és la llengua adequada per a dirigir-se al públic per escrit. Massa vegades no tenim en compte que a la nostra illa, al nostre poble, tenim una llengua que ens és pròpia, i no és precisament el castellà, i que no feim servir tant com seria necessari. Si no ho feim nosaltres, que la parlem, qui ho farà?

Mateu Vich

Fotos: Maria Amengual



## JOVE A JOVE

PEP PINYA SASTRE

# LA IMPORTÀNCIA DE LA IMATGE



En Pep Pinya, té vint-i-quatre anys, la seva feina sempre ha estat relacionada amb la roba i la moda, aquests són uns temes que l'entusiasmen i dels que passa molt de gust de xerrar.

*MARIA - Per començar, m'agradaria que definissis com ets? què t'agrada fer?*

PEP- Som una persona més, amb els seus defectes i les seves qualitats, a vegades som molt realista, m'agrada fer un poc de tot, anar d'excursió, sortir, anar al cine, escoltar música i moltes més coses.

*-Què t'agradaria haver estat?*

-Psicòleg, auxiliar de vol o decorador.

*-I dissenyador de moda o model?*

-Dissenyador és molt mal de fer i model, crec que no tenc una cara que siga un déu ni un cos que sigui un onze, per tant hagués estat mal de fer, m'agradat!

*-Quins valors consideres més importants d'una*

---

**Ara se du , cara  
alegra i  
vermelleta**

---

*persona?*

-Just n'hi ha un: sinceritat.

*-Per Santa Maria t'hi venen poc, per on vas?*

-Darrerament, per Santa Maria hi ha bastant d'ambient i jo hi surt, lo que clar, fent feina a Palma, coneixes gent, te relacions més i clar, vaig més per allà.

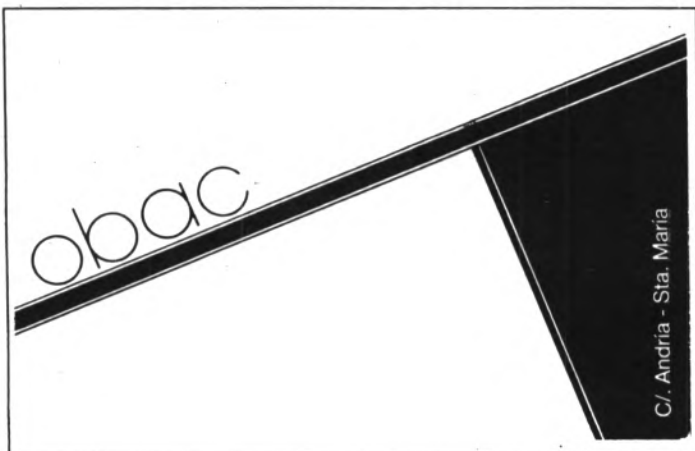
*-Per on?*

-Vaig per «Minims», «S'escàndol», a qualche discoteca, bé! per Gomila i a l'estiu un poc per S'Arenal.

*-Ets una persona oberta, t'agrada conèixer gent?*

-M'agrada conèixer gent, emperò si som obert o no, són els altres que ho han de dir, al manco ho procur ésser.

*-Sempre que te veig vas molt arreglat, molt ben vestit?*





-Depèn del que vulguis dir!

Procur donar una bona imatge, una imatge val més que mil paraules és importantíssim, si miram el diari a la secció d'ofertes de feina, nos fixarem que sempre solen demanar, persones amb bona presència i és que se valora moltíssim.

Jo seguec un estil si un dia dones una imatge l'endemà no la pots rompre, lo important és la constància, no és que sempre vagi igual, se poden permetre certes extravagàncies, emperò sempre seguint un estil.

Quan coneixem qualcú mos causa una imatge, per tant si no la cuidam podem donar imatges que no vagin amb nosaltros.

Jo vaig senzill emperò arreglat, *cuit els més petits detalls*, perquè consider, que són tan importants com la resta: cabells, ungles netes, les sabates ben netes, són coses que no se poden deixar de banda, una corretja, o una bufanda poden ésser coses decisives per a la imatge,.... per donar una bona imatge, molts de pics no fa falta tenir molta roba, *combinant amb imaginació pots aconseguir més que amb molta roba*.

La moda és molt més que la roba, la moda afecta a la manera de caminar, de xerrar, afecta a tot.

-Quina moda hi ha era?

-Te puc dir que hi ha

## Quan el client s'ha assajat la prenda tens el 50% guanyat

molts d'estils, emperò sobretot la moda actual és molt viva i de molt de color. Aquelles ulleres que duien els passotes a davall els ulls, ja no se duen gens, se duu cara alegre, vermelleta, plena de vida, amb una paraula que la tendència la canviat, i ara se duu l'agilitat la vigrositat.

-A vegades pareix que aquestes coses de la moda estan reservades a la dona?

-Això ha canviat molt, abans un home no podia posar el peu a dins una perruqueria, de dones, i en canvi ara no passa res si hi va. *Els homes* i jo ho veig cada dia a la tenda, *cada dia s'encuiden més de la seva imatge*, i no tan sols, parlant de roba, sinó de totes les altres coses relacionades amb la moda i la imatge.

-Conta'ns qualque cosa de la teva feina?

-Faig de dependent a «Xispas», amb aquesta feina a vegades t'ho passes bé i a vegades no, és una feina que ha d'agradar, haver de tractar tot el dia directament amb clients és molt feixuc si no agrada.

Com vos podeu imaginar a la meva feina és im-



Si passau per Xispas, veureu unes fotos de'n Pep fent un «passe» de model

portant la imatge, com podria aconsellar a una senyora, si jo anàs de qualsevol manera, és un factor decisiu a l'hora de vendre.

-Com se fa per vendre?

-El primer que fas és mirar el client, així com va vestit l'escoltes i li vas treient gènere, *hi ha clients que han de mester veure molt i altres en canvi si els treus molt els embulles*, l'important és que s'assatgin la prenda, llavors tens el 50% guanyat, un pic se n'ha assajat una, se'n pot assejar moltes, també aconsellar-lo i donar idees, són coses decisives a l'hora de fer una venda. S'ha de donar confiança al client, si compra bé i si no també, penura l'endemà tornarà a cercar el que s'havia assajat.

-Quina música t'agrada?

-Molts d'estils, des d'en Joan Manuel Serrat a na Mari Trini, en David Bowie no m'agrada el flamenc,

maldament s'usi, ni la música clàssica.

-Que llegeixes?

-A part del diari, que molta gent no el llegeix, revistes de moda, de mobles, decoració i qualcuns de jardineria.

-Que em demanaries ara?

-Que tal ho he fet.

-Ets enigmàtic?

-No

-I caparrut?

-No, crec que no.

-Romàntic

-Un poquet

-Gelós

-Molt

-Modern?

-Un poc

Seguim parlant de la importància de la imatge i de la manera de vestir, ell duu uns mocassins molt ben embatunats, i pegant damunt les espatlles un jersei vermell que no el s'ha llevat per res.

Entrevista: Maria Munar  
Transcripció:

Pere Calafat



**FONER**

**MINYO  
INFANT  
ESPORT**

Plaça dets Hostals, 13 i 15  
Tel. 62 00 48  
SANTA MARIA DEL CAMI

**GRAN ASSORTIT DE  
ROBA PER A GENT GRAN**

# TOPONÍMIA DE SANTA MARIA (IV)

## ES COLCADOR DE SA NOVIA

Es Colcador de sa Novia, sovint dit solament Es Colcador, és un indret situat just devora la carretera de Ciutat, entrant en el terme de Santa Maria, a mà dreta. Especialment es diu Es Colcador a unes cases, de construcció antiga, que tenen encastada dins la paret una pedra (qualcador) que era emprada per pujar als carruatges.

Les cases dites del Colcador confronten amb el terme de Santa Maria i el de Marratxí, fins i tot contar que una vegada, devia esser devers la dècada dels 20 d'aquest segle, un carro menat per en Bartomeu de Son Dolç i un missatge de Cas Dragó va esser envestit per un camió de Pòrtol. Sembla que el motiu de l'accident va esser que feia poc temps que s'havia obligat a conduir per la dreta (antigament -com encara ara a Anglaterra- es conduïa per l'esquerra), en Bartomeu no hi degué pensar i devers el revolt de Es Colcador els va envestir el camió (devia anar a tota, ja que va matar le bístia, va desfer el carretet i va obrir un portell a la paret). En Tomeu de Son Dolç va quedar o mort o moribund, la qüestió és que l'entraren dins ses cases de Es Colcador, i com que la seva família volia que fos enterrat a Santa Maria, el varen canviar de cambra, de manera que quedàs a la parta de Es Colcador que està dins Santa Maria. Així el malhau-



*Les cases des Colcador, just entrant a Santa Maria*


rat Bartomeu va morir dins Santa Maria.

Es Colcador, a més d'esser unes cases, també és un lloc, un redol, del terme, que tant agafa la part dreta com l'esquerra de la carretera. Moltes vegades se'l denomina **Es Colcador de sa Novia**, les causes d'aquesta denominació no són ben clares. Mascaró Pasarius el recull en el Corpus de Toponímia de Mallorca amb la forma **Es Colcadors**. Em contaren que quan es casava qualque al·lota de Es Serral, con que el camí era molt dolent, la novia davallava a peu fins Es Colcador, i allà pujava al carro per anar a l'església. Perquè a Es Colcador hi ha una pedra grossa que servia per això mateix, per enqualcar-se a un ca-

rruatge.

Els cavallador (qualcadors) estan ben documentats en temps més reculats. El diccionari Alcover-Moll en dóna la següent definició: «pedrís que serveix per pujar còmodament a cavall». I no és estrany que trobem el topònim a altres contrades de Mallorca, com és el cas de Felanitx, on trobam **Es Coll des Colcador de sa Novia**. Curiosament, en aquest cas torna aparèixer la mateixa forma que en el nostre topònim. ¿Quina relació tenen les novies amb els qualcadors? Vet ací un interrogant més de la nostra toponímia.

El nostre nom és antic, encara que no sé amb exactitud el moment en què aparegué. Possiblement en el segle XVII. El trobam



**passatemps**  
articles per a esports

futbol, bàsquet,  
tenis, pesca...

Marqués de Fuensanta, 35  
07320 SANTA MARIA (Mallorca)

Botiga  
de  
Llana  
i Fils



Plaça Hostals, 55 Santa Maria del Camí

a un document de 1817 de l'Arxiu Municipal en la forma **El Colquedó**. A l'actualitat és un nom ben viu.

## ES FOSSARET

Es Fossaret és, a l'actualitat, un indret del terme de Santa Maria situat a la dreta de la carretera anant a Inca, prop de Son Dolç, però més bé darrera Can Cadufa i a prop de Can Salvà, devora el camí que partint de Sa Vileta va fins a la carretera d'Inca, i llavors cap a S'Arboçar. Antigament hi havia unes velles parets que tancaven Es Fossaret. La meua padrina encara hi ha cercat caragols per les parets mig esboldregades. Era un espai petit, com una era, voltat de paret, i entre les pedres s'hi feien porrasses i espargueres. Ara ja no en resta de la paret, sols roman el nom de Es Fossaret.

La paraula Fossar va esser d'ús general com a denominació dels cementaris. Per tant un fos-

saret és un cementiri petit. El nostre topònim és àmpliament documentat en els papers de l'Arxiu Municipal. En un cadastre de 1759-1832 apareix la forma **Fossaret**, a l'Apeo de 1817 surt **Foseret**.

D'altra banda el topònim és freqüent als pobles mallorquins. A tall d'exemple podem esmentar els fossarets d'Algaida, Andratix i Bunyola, recollits en el Corpus de Mascaró Pasariu.

L'origen de Es Fossaret no és gens fosc, basta acudir als manuscrits del Paborde Jaume, o a la història de la vila de Santa Maria de Josep Capó, per esbrinar-ne la història. El 1652 s'escampà per tota Mallorca una epidèmia molt mortífera. El pànic entre els illencs va esser molt gran. Les autoritats no volien que els morts fossin enterrats al fossar de devora l'església, i acordaren de fer-lo a la Comuneta del Revellar (més de cap a Consell), i finalment acordaren de construir-lo al camí de S'Arboçar. Allà

s'hi enterraren els 18 morts produïts per l'epidèmia en el nostre poble (a Mallorca foren 15:426). Aquí tenim un altre exemple de l'interès enorme dels noms de lloc per a la història, i de la importància de la seva conservació amb les formes autèntiques, enfront de la invasió de **Los Algarrobos, La Viña, Los Almen-dros, Bahía Grande**, etc. Els noms de llocs són fòssils de moments passats del nostre poble, i ens parlen de costums, de persones, de fets, de coses, que ja sols existeixen gràcies a la conservació del nom. Conservar, conèixer i usar els noms antics és, en part, conservar la nostra història. I si quan ens referim als monuments històrics o arqueològics podem parlar de «patrimoni històric i monumental», quan ens referim als noms de lloc (topònims), també podem parlar d'un patrimoni cultural que ens pertany a tots, i que per tant tenim el deure de conservar.

Mateu Morro i Marcé

# L'AJUNTAMENT INFORMA

## AGRAÏMENT

*L'Ajuntament expressa el seu agraïment a totes les Comissions de Veïns, entitats i particulars que col·laboren en la realització de la Qualcada dels Reis Màgics fent carrosses i també en la revetla de Sant Antoni organitzant foguerons.*

*Moltes gràcies i Molts d'anys.*



Ajuntament de Santa Maria del Camí

# UN RELLOTGE DE SOL CASOLÀ: FES'T-EN UN

Del Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports hem rebut aquest article que se publica per considerar que se tracta d'una construcció curiosa i entretinguda.

Dins els rellotges de sol n'hi ha uns que no són gaire coneguts i que se diuen «de pastor». Aquest nom, segond he sentit a dir, ve de que, un temps, s'usaven entre els pastors del Pirineu en formes molt rudimentàries.

Docs bé, d'una manera molt senzilla s'exposa com poder construir-ne un amb l'ajut dels dibuixos adjunts.

Se comença per cercar un pot buit d'una beguda refrescant (per exemple «coca-cola» o cervesa) que té forma cilíndrica amb una base plana i una altra lleugerament còncaua i enfonyada. Per la base plana hi sol haver una retxillera que deixa la llengüeta de quan s'obre. Per la base còncaua, i just enmig, se fa un foradí per a passar-hi un fil de ferro de dos o tres mil·límetres de gruixa fins a la retxillera de l'altra base, de tal manera que aquest fil vagi per l'eix del cilindre, havent-lo abans passat pel centre del disc retallat del dibuix adjunt; fet això se dobleguen el dos extrems immobilitzant el fil, deixant l'extrem de la base plana amb forma d'anella damunt el disc, el qual s'aferra a la base, reforçat, millor amb una cartolina interposada per mor de la retxillera.

Tot seguit se retalla l'àbac de les hores del dibuix adjunt i s'aferra al cilindre del pot, amb la base plana a la



Aspecte del rellotge un cop acabat

part de damunt, i amb el caire de l'anomenat àbac a 8 mm. del caire del pot (per tal que s'aferra lliurant la mica de bombat del pot). Per aferrar l'àbac és precís fer coincidir les dates del disc tal com la figura indica.

S'ha acabat la construcció disposant la busca del rellotge, també amb un fil de ferro enganxat a l'eix davall l'anella i amb la forma i dimensions que s'aprecien en el dibuix.

I ja estam en condicions de poder fer la lectura. Per això clar suspendre el pot per l'anella, millor fent-hi un cordonet i posar la busca damunt la data del disc (on es poden veure els mesos ordinaris i paquets de dies de cinc en cinc, i també els mesos zodiacals amb el signe corresponent), i tot seguit, fer girar el rellotge fins que l'ombra de la busca sigui vertical; la punta de l'ombra de la busca donarà l'hora llegida a les corbes de l'àbac.

I tot d'una és precís fer una aclaració: se llegeix així l'hora de «temps vertader» que quasi mai és el mateix del «temps mitjà» dels nostres rellotges de polsera; no es tracta d'un defecte d'aquest rellotge, el mateix succeeix a qualsevol rellotge de sol; però no és un inconvenient per a conèixer l'hora d'aquest temps que ens interessa: si corregim l'hora llegida amb el minuts que, per cada data marca el disc, tendrem el mateix temps dels rellotges de polsera.

I just manca dir que si el pot s'omple amb arena o gra el pes augmenta i s'aconsegueix una millor compensació del petit desequilibri provocat per la busca a la verticalitat de l'eix.

Rafel Soler i Gayà

(Col·laboració especial per a la premsa forana)



## ACCIÓ SOCIAL

A través de l'àrea d'acció social, el Consell de Mallorca complexa una tasca assistencial bàsica mitjançant el conjunt de centres que són propietat seva.

son els Centres que el Consell Insular té al seu càrrec. Però l'activitat social del Consell de Mallorca no s'acaba aquí. Es concedeixen ajudes a nombrosos entitats de l'illa, amb importants subvencions. S'organitzen conferències i campanyes de divulgació sanitària. Se celebren cursos de Prevenció antidroga i anti-alcoholica a nivell escolar. Es potencia l'organització de congressos i simposis mèdics

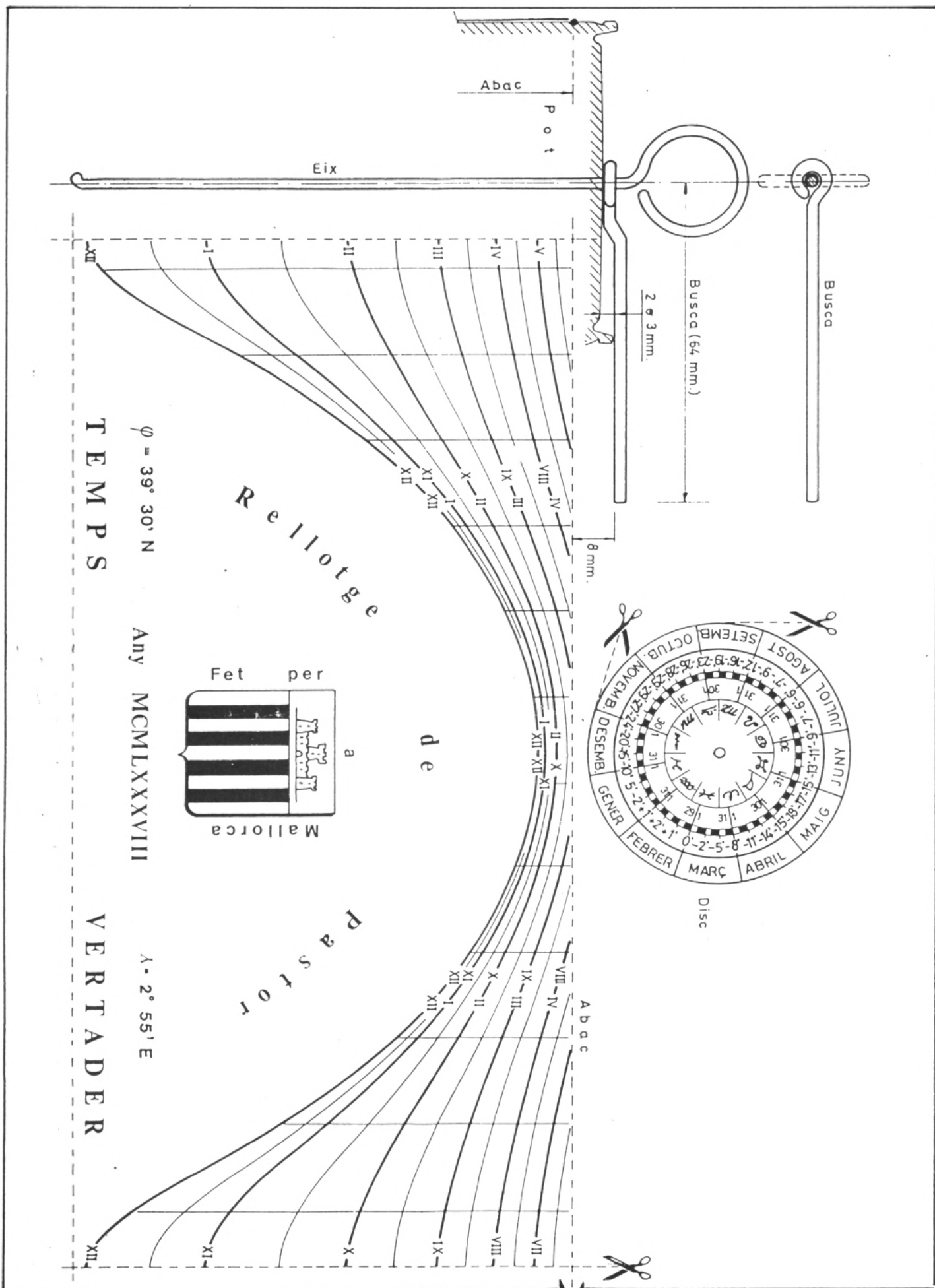
i es publiquen manuals tècnics sobre temes sanitaris. Aquestes són les tasques de moltes de persones que treballen intensament en el Consell Insular, i obtenen bons resultats per a Mallorca.




**BON CONSELL, BONS RESULTATS.**



**CONSELL INSULAR DE MALLORCA**



## SOLUCIONAT

En anteriors edicions, ja havíem comentat el problema que hi havia al Camp Municipal d'Esports respecte a què quan s'acabaven els entrenaments, els equips que es canviaven als vestuaris antics, gairebé sempre no tenien aigua calenta suficient per a dutxar-se.

Podem dir que aquest problema ja és història, perquè el passat dia 13 es va posar en funcionament un «termo» nou i es va donar més pressió a l'aigua, d'aquesta manera les dutxes funcionen d'allò millor, amb aigua calenta suficient, el que fa que una vegada acabat l'entrenament, tots es puguin dutxar al camp i d'aquesta manera evitar molts de costipats.

Un bon regal de Reis per part de l'Ajuntament, que deixa un greu problema solucionat.

## BARTOMEU CANYELLES, S.A.

Destil·leries

## SANTA MARIA

Palo Resolis - Herbes Foc i Fum

Rei Sanç, 3 - Tel. 62 01 66

magatzem de materials de construcció

# GAMUNDI

Gabriel Mesquida, 1 - Tel. 62 02 30

## CONSPORT

AUXILIAR CONSTRUCCIÓ

PISCINES - TENNIS - XALETES - SAUNES - COMPLEMENTES

*Mateu Juan Matas*

DIRECTOR

Barceló i Combis, 10

Telèfon 46 52 11

PALMA DE MALLORCA

## BÀSQUET



## TORNEIG A SA POBLA

Per a Nadal, l'equip Senior femení va participar al torneig nadalenc «Germanes Rullan» que es celebrà a Sa Pobla.

El paper realitzat va ser molt digne, ja que l'equip va quedar subcampió i la impressió que donà fou molt positiva. Els comentaris generals eren que el nostre equip havia d'haver quedat campió.

Els equips participants foren el Xaloc, Santa Mònica, Bons Aires i Santa Maria. El primer partit el nostre equip va guanyar al Xaloc, pel que va haver de jugar la final contra el Santa Mònica.

Cal resaltar la mala actuació dels àrbitres, que acribillaren de personals al Santa Maria, enviant al banquet a quatre jugadors per cinc faltes personals (moltes d'elles inexistents). Així i tot, l'equip va fer un gran partit, fent anar de bòlid al contrari fins els darrers minuts, malgrat es perdés.

Volien destacar la gran recuperació que té en aquests moments l'equip senior femení. Sembla que l'any nou els hi és favorable, perquè han guanyat tots els partits jugats.

Però pensam que el mèrit que té l'equip és que malgrat a la primera volta perdés la majoria de partits, l'entrenador i les components han seguit fent feina setmana a setmana i no han perdut la moral i del principi, sinó que a força de fer una feina continuada han tengut actuacions brillants, un clar exemple és la seva victòria contra el Puigpunyent, uns dels equips líder en la classificació. Podem dir que ara l'equip pareix haver-se consolidat i lluita per a fer-se amunt a la classificació. Anim i que continuïn els bons partits.

## FUTBOL

### VETERANS: UN SENYOR EQUIP

A anteriors edicions ja havíem comentat que els jugadors que l'any passat formaven la U.E. Sa Font, aquest any passarien a esser els Veterans del C.E. Santa Maria. Recordam també que aquest equip el formaven i formen un grup d'amics que jugaven a futbol per a divertir-se. També cal dir que per diversió varen quedar subcampions de Mallorca.

Van, enguany, pel mateix camí, segons a la classificació i empatats a punts amb el líder Casa Mir de Sa Pobla. Estan guanyant partit darrera partit, donant una lliçó de futbol i el que és més important, una sensació de formar una pinya, s'entenen perfectament, hi ha un companyerisme admirable, difícil de veure a altres equips.

En Joan Sedeño «Chapista» i En Toni Canyete, que són els responsables de l'equip estan aconseguint el que aquí no havia passat mai: que l'equip dugui una regularitat un any darrera l'altre, que no sigui un equip d'estranyos sino d'amics, en definitiva: un senyor equip. Sols dir que fins i tot graven alguns dels partits en vídeo, per després anar a veure'l al Club, que el tenen a Ca'n Beia, per fer bulla i passar una estona plegats.

A més senten els seus colors com a ningú. En Toni i En Joan acompanyen l'equip amateur cada diumenge i s'encarreguen dels equipatges, de fer de delegats i, també, d'animar l'equip. Hi ha jugadors que després d'haver jugat el dissabte, tenen fitxa amb l'equip amateur per a donar una mà si fa falta.

És un equip que aspira a tot. Però si perden, ja sortirà un altre dia millor, ells juguen per a divertir-se i passar-ho bé. El resultat és secundari, però amb aquest lema ja duen un parell d'anys i sempre estan encapçalant la classificació.

### BON COMENÇAMENT

L'equip de tercera regional va tancar l'any francament molt malament. La primera volta va ser molt dolenta, si tenim en compte que d'onze partits en varen perdre set, n'empataren un i sols en guanyaren tres.

Però sembla que l'any nou els ha canviat la sort i el començament no podia ser millor: varen apalliar al Lloret a casa seva amb un contundent 0 a 8. Ni els més vells ho recorden. Va ser un d'aquests partits on tot surt bé. Més important que els gols marcats fou el joc desplegat per l'equip. Tot un espectacle. Hem de dir que durant tota la primera volta el joc realment era bo però no acabaven de resoldre les situacions i ocasions que es creaven. L'equip és molt jove i ha pagat la novatada. Pareix que la segona volta els pot ser favorable. Esperam que la possible recuperació sigui un fet.

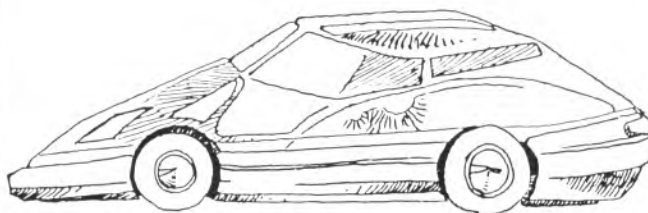
## DARDS

De total èxit hem de parlar del torneig de dards celebrat el passat desembre al Bar Espanya, tant en quant a participació ja que s'inscrigueren 64 persones, com per la perfecte organització del torneig per part del grup local Scorpions-Bar Espanya. El santamariier millor classificat fou en Tomàs López a la posició número 13. Pel que fa a la lliga el club santamariier es troba classificat al quart lloc, ostentat una bona posició entre la resta d'equips.

Els components de l'equip de dards «Scorpions-Bar Espanya» són en Vicenç Oliver, José Tordillo, Tomás López, Rafael Potrero, José F. Abolafio, Manuel Morales, Tolo Bennàsser, Pedro Tordillo i Marcos López.

Scorpions ja posa en marxa un segon Torneig a celebrar al Bar Espanya els dies 27 i 28 de febrer, la inscripció s'ha de realitzar al mateix Bar amb una quota de 500 pessetes fins el dia 26 de febrer. Els premis atorgats constaran de trofeu i doblers, el 1er. amb 20.000 ptes., el 2on. amb 10.000 ptes., el 3er. amb 5.000 ptes., el 4t. amb 4.000 ptes, i els altres de tres, dos i mil pessetes.

### VOCABULARI RELACIONAT AMB COTXES



#### Barbarisme

Embrague  
Freno  
Asiento  
Maletero  
Ventanilla  
Seguro  
Panel  
Mando  
Faro  
Limpiaparabrisas

#### Forma correcta

Embragament  
Fre  
Seient  
Maleter  
Finestreta  
Assegurança  
Plafó  
Comandament  
Far  
Eixuga-parabrisa



CONSELL INSULAR DE MALLORCA



perruqueria d' homes

## GABRIEL SASTRE

Direcció: Gabriel i Miquel Sastre

- \*TRACTAMENTS CAPILARS
- \*TALLS MODERNS
- \*PERMANENTS
- \*TINTS

ESTAM AL SEU SERVEI  
C/. Bisbe Perelló, 4



CAIXA DE PENSIONS  
"la Caixa"

# STILL'S

Plaça Hostals 37 \* Tel-621122  
Santa Maria del Cami

## RENAULT

MARTI CANYELLES FERRANDO

SERVEI OFICIAL  
C/. Bernat de Sta. Eugènia, 71  
Tel. 62 06 74  
SANTA MARIA DEL CAMI



## ESTUDI FOTOGRAFIC

*Llorenç Frontera*

- REPORTAJES
  - ESTUDIS
- Plaça Hostals 44 Sta. Maria Tlf. 62 02 39

## Savenc

Plaça d'els Hostals, 22  
Tel. 62 09 38

SANTA MARIA DEL CAMI

## TALLERS T & B

-Reparació d'automobils en general  
especialitat en SIMCA i CHRYSLER  
servei de grua  
Venda de Vespes i Vespinos

Plaça Jaume III  
Tels. 62 04 74 - 62 01 52 - 62 06 70